

RAAP-RAPPORT 3795

Plangebied Op 'e Wal te Oudega

Gemeente Smallingerland

Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek (verkennend booronderzoek)

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Op 'e Wal te Oudega, gemeente Smallingerland; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek)

Versie: 07-03-2019

Auteur: ██████████

Projectcode: SMOE

Bestandsnaam: RAAPrap_3795_Smoe_20190307

Autorisatie: ██████████

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2019

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Smallingerland heeft RAAP op 28 februari 2019 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een verkennend veldonderzoek uitgevoerd voor plangebied Op 'e Wal in de gemeente Smallingerland.

Voorafgaand aan dit booronderzoek is een Quickscan uitgevoerd door [REDACTED] van Monumentenzorg (zie bijlage 2).

Het plangebied ligt binnen een AMK-terrein van hoge archeologische waarde, waarbij gestreefd moet worden naar behoud van de archeologische waarden 'in situ'. In het plangebied worden twee relevante archeologische niveaus onderscheiden. Het onderste niveau betreft de top van het dekzand, waarin archeologische resten uit de periode Steentijd - Nieuwe Tijd kunnen voorkomen. In het bovenste niveau, direct boven de top van het dekzand tot aan het maaiveld, kunnen vooral resten uit de Nieuwe tijd worden verwacht (op basis van het AMK-terrein en aangetoonde historische bebouwing).

Uit het booronderzoek blijkt dat in het plangebied tussen de verstoorde toplaag en de top van het dekzand een ophogings-/bewoningslaag uit de Nieuwe tijd voorkomt. De oorspronkelijke top van het dekzand is waarschijnlijk niet meer intact. Intacte bewoningssporen uit de Steentijd worden daarom niet meer verwacht. De kans is groot dat dieper ingegraven grondsporen (zoals paalgaten, waterputten en funderingen) uit latere perioden (Bronstijd - Nieuwe Tijd), en dan vooral de Nieuwe tijd, in het dekzand en/of in de ophogings-/bewoningslaag voorkomen.

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied aanwijzingen voor een archeologische vindplaats voorkomen. Daarom wordt geadviseerd om archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven uit te voeren. Het proefsleuvenonderzoek dient gericht te zijn op het opsporen van archeologische resten in de ophogings-/bewoningslaag en in de top van het dekzand. Op basis hiervan kan een uitspraak worden gedaan over de daadwerkelijke aanwezigheid van een archeologische vindplaats en de eventuele aard, omvang, datering en kwaliteit ervan.

Een proefsleuvenonderzoek dient plaats te vinden op basis van een door de bevoegde overheid goedgekeurd Programma van Eisen.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens.....	6
1.3 Doel- en vraagstelling	6
2 Archeologische verwachting	7
2.1 Verwachtingskaart	7
2.2 Historische gegevens	7
2.3 Overige bronnen	7
2.4 Voorgaand onderzoek	8
2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting en advies	8
3 Veldonderzoek	9
3.1 Methode	9
3.2 Resultaten	9
4 Conclusies en advies.....	12
4.1 Conclusies.....	12
4.2 Advies	12
4.3 Tot slot.....	13
Literatuur	14
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen.....	15

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van de gemeente Smallingerland heeft RAAP op 28 februari een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek (verkennd booronderzoek) uitgevoerd voor het plangebied Op 'e Wal te Oudega in de gemeente Smallingerland (**Fout!**

Verwijzingsbron niet gevonden.).

Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning.

Beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

Volgens het bestemmingsplan kleine kernen noord geldt een dubbelbestemming 'waarde – archeologisch/cultuurhistorisch waardevol gebied'.

Volgens de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) geldt voor de periode IJzertijd – Middeleeuwen 'streven naar behoud'. Van deze terreinen is bekend dat zij waardevolle archeologische resten uit de Bronstijd en later bevatten. Het gaat om een AMK-terrein van hoge archeologische waarde (Monumentnummer 15032). Voor de periode Steentijd – Bronstijd is geen onderzoek nodig, aangezien het plangebied kleiner is dan 2,5 ha. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend beleid.

Kwaliteitsborging

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, 4004 Opgraven (landbodems) en 4006 Specialistisch onderzoek.

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Inventariserend veldonderzoek (verkennd booronderzoek)
Opdrachtgever	Gemeente Smallingerland
Bevoegde overheid	Gemeente Smallingerland
Plaats	Oudega
Gemeente	Smallingerland
Provincie	Fryslân
Centrumcoördinaten (X/Y)	196.014/570.937
Oppervlakte plangebied	ca. 3400 m ²
Onderzoekperiode	28 februari 2019
Uitvoerder	RAAP Noord
Projectleider	██████████
Projectmedewerkers	██████████ & ██████████
RAAP-projectcode	SMOE
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer	4671054100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio Noord te Drachten

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

Het inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) heeft als doel de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw in kaart te brengen, evenals eventuele bodemverstoringen. Het onderzoek heeft niet tot doel eventuele archeologische vindplaatsen in kaart te brengen. Dit neemt niet weg dat er archeologische resten kunnen worden aangetroffen tijdens het veldwerk.

De volgende onderzoeksvragen zijn geformuleerd:

- Zijn de archeologisch relevante niveaus intact?
- Heeft dat gevolgen voor de archeologische verwachting?
- Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?
- Is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk?

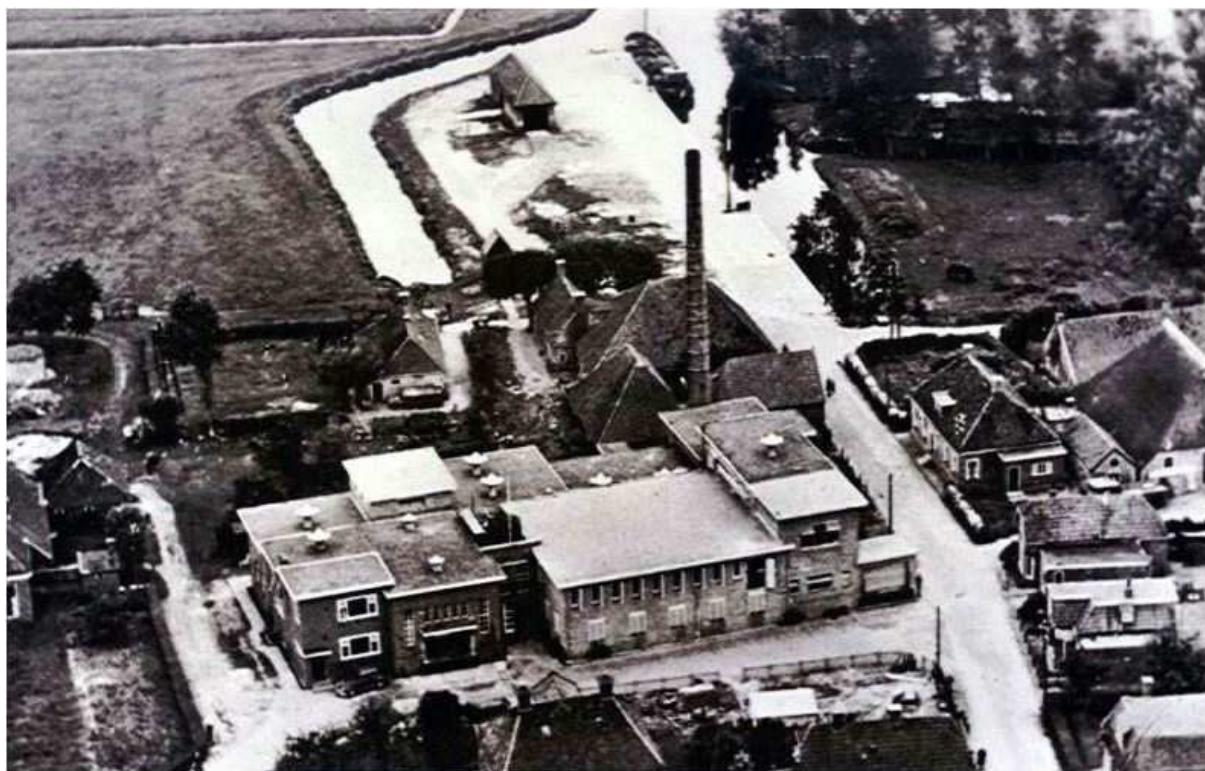
2 Archeologische verwachting

2.1 Verwachtingskaart

De verwachtingskaart Smallingland (van Beek, 2006) geeft aan dat het plangebied binnen een AMK-terrein van hoge archeologische waarde (Monumentnummer 15032) ligt.

2.2 Historische gegevens

Op basis van historische kaarten uit het begin van de 19e eeuw tot heden (topotijdreis.nl), blijkt dat het plangebied tot op heden bebouwd is geweest met verschillende gebouwen. De huidige locatie van de zuivelfabriek "De Hoop" staat vanaf 1959 afgebeeld (figuur).

Figuur 1. Zuivelfabriek 'De Hoop' op een foto uit 1965 (oudega-smallingland.weebly.com).

2.3 Overige bronnen

De bodem in het plangebied bestaat op basis van de bodemkaart (ontleend aan ARCHIS3) uit laarpodzolgronden met leemarm en lemig fijn zand (code cHn21). Een intacte podzolbodem bestaat van boven naar beneden uit een A-horizont (accumulatielaag), een E-horizont (uitspoelingslaag), een B-horizont (inspoelingslaag), een BC-horizont (overgangslaag) en een C-horizont (onveranderd moeder materiaal). Dergelijke bodems bevinden zich in hoger en droger gelegen dekzandgebieden. Dit waren in de periode Steentijd - Vroege Bronstijd aantrekkelijke locaties voor bewoning. Ook in latere periodes bleven deze hoger gelegen locaties in trek.

Op de geomorfologische kaart (ontleend aan ARCHIS3) ligt het plangebied in een zone die niet is

geclassificeerd (bebouwd gebied). Uitgaande van de omliggende geomorfologische zones kan gesteld worden dat het plangebied aan de rand van een dekzandrug (code M53) ligt.

2.4 Voorgaand onderzoek

Er is een quickscan uitgevoerd door [REDACTED] van Monumentenzorg (zie bijlage 2). Uit dit onderzoek blijkt dat voor het plangebied een hoge archeologische verwachting geldt en dat gestreefd moet worden naar behoud in situ van de aanwezige archeologische waarden.

2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting en advies

Op basis van het bureauonderzoek is een gespecificeerde archeologische verwachting geformuleerd. In het plangebied worden twee relevante archeologische niveaus onderscheiden. Het onderste niveau betreft de top van het dekzand, waarin archeologische resten uit de periode Steentijd - Nieuwe Tijd kunnen voorkomen. In het bovenste niveau, direct boven de top van het dekzand tot aan het maaiveld, kunnen vooral resten uit de Nieuwe tijd worden verwacht. Op basis van de aanwezigheid van het AMK-terrein en historisch kaartmateriaal kunnen in dit niveau vooral funderingsresten van 17e t/m 20e eeuwse bebouwing voorkomen.

Er wordt geadviseerd in het plangebied een verkennend booronderzoek te laten uitvoeren (circa 8 boringen), zodat de bodemopbouw en de mate van versterking ervan kan worden vastgesteld en de gespecificeerde archeologische verwachting kan worden getoetst.

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een verkennend booronderzoek dat is uitgevoerd op 28 februari 2019. De gevolgde onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van het bureauonderzoek (zie § 2.5).

Het booronderzoek had tot doel het verkrijgen van inzicht in de bodemopbouw, de mate van bodemverstoring en de diepteligging en mate van verstoring van de twee verwachte archeologisch relevanteniveaus in het plangebied. Daarmee wordt de gespecificeerde archeologische verwachting getoetst en waar nodig aangepast en kunnen uitspraken worden gedaan over de gaafheid van de twee archeologisch relevante niveaus.

De acht geplande boringen zijn zo optimaal mogelijk verspreid over het plangebied (figuur 3).

Er is geboord tot maximaal 1,9 m -Mv met een Edelmanboor (diameter 7 cm) en een gutsboor (diameter 2 cm). De boringen zijn tijdens het veldwerk lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) digitaal beschreven in het boorbeschrijvingssysteem van RAAP (Deborah3) en met behulp van RTK-GPS ingemeten. Van alle boringen is de hoogte bepaald met behulp van RTK-GPS. In verband met de nabijheid van bestaande bebouwing kon de hoogte van de boringen 7 en 8 niet accuraat worden ingemeten.

Tijdens het booronderzoek is het opgeboorde materiaal in het veld door middel van verbrokkeling en versnijding gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

3.2.1 Veldwaarnemingen

Met uitzondering van een smalle groenstrook in het oosten van het plangebied en de tuin rondom de woning (Op 'e Wal 1) is het gehele plangebied bestraat of bebouwd.

3.2.2 Geologie en bodem

De bodemopbouw wordt van boven naar onder beschreven. Na verwijdering van de bestrating bestaat de toplaag uit een 0,22 tot 0,72 m recente, dikke verstoorde (ophogings)laag (lichtgeelgrijs en/of bruin-grijs tot grijsbruin, zwak siltig, matig fijn, soms zwak humeus zand, soms met een fragment bouwpuin). In de boringen 1 t/m 6 ligt hieronder een 0,65 tot 1,0 m dikke, homogene zandlaag (grijsbruin tot donkerbruin-grijs, zwak siltig, matig fijn, vaak zwak tot matig humeus zand, meestal met stukjes bouwpuin). In boring 3 is hierin een klein fragment roodgeglazuurd aardewerk uit de Nieuwe tijd aangetroffen (niet verzameld). Deze laag is geïnterpreteerd als een ophogings-/bewoningslaag uit de Nieuwe Tijd. Onder deze laag of direct onder de recente, verstoorde laag ligt tussen 0,65 en 1,8 m -Mv. de top van een pakket dekzand (in geeltinten, zwak siltig, matig fijn zand). In het dekzand is geen podzolbodem waargenomen. De oorspronkelijk in het dekzand aanwezige podzolbodem is in alle boringen tot in de C-horizont verstoord. In boring 6 ligt tussen de ophogings-/bewoningslaag en het

dekzand een 0,4 m dikke, lichtgrijze, matig fijne zandlaag met veenbrokken. Het is onduidelijk hoe deze zandlaag is ontstaan.

In hoeverre de bodem onder de huidige bebouwing is verstoord, is niet bekend.

3.2.3 Archeologische indicatoren

Tijdens het veldonderzoek is in boring 3 een klein fragment roodbakkerend geglaazuurd aardewerk aangetroffen. In de boringen 1 t/m 5, 7 en 8 zijn stukjes bouwpuin aangetroffen. Vanwege de geringe omvang zijn de indicatoren niet verzameld.

Boornummer	Indicator	Datering	Omschrijving	Diepte (cm -Mv.)
1	puin	onbekend		33 - 98
2	puin	onbekend		47 - 113
3	puin	onbekend		40 - 145
3	aardewerk	NT	roodbakkerend geglaazuurd	105 - 145
4	puin	onbekend		70 - 150
5	puin	onbekend		50 - 118
7	puin	onbekend		0 - 65
8	puin	onbekend		0 - 80

Tabel 2. Overzicht van in het plangebied aangetroffen archeologische indicatoren.

3.2.4 Synthese

Uit het booronderzoek blijkt dat in het plangebied tussen de verstoerde toplaag en de top van het dekzand een ophogings-/bewoningslaag uit de Nieuwe tijd voorkomt. De oorspronkelijke top van het dekzand is waarschijnlijk niet meer intact. De kans is groot dat dieper ingegraven grondsporen (zoals paalgaten, waterputten en funderingen) uit de periode Bronstijd - Nieuwe Tijd, en dan vooral de Nieuwe tijd, in het dekzand en/of de ophogings-/bewoningslaag voorkomen. Intacte bewoningssporen uit de Steentijd worden niet meer verwacht.

Figuur 2. Resultaten booronderzoek; in boring 3 (rode boorpunt) is aardewerk aangetroffen.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusies

Op grond van de onderzoeksresultaten en onder verwijzing naar de doelstellingen, kunnen de volgende uitspraken worden gedaan:

1. *Zijn de archeologisch relevante niveaus intact?*

Het onderste archeologisch relevante niveau betreft de top van het dekzand, waarin archeologische resten uit de periode Steentijd - Nieuwe Tijd kunnen voorkomen. Aangezien de oorspronkelijke top van het dekzand waarschijnlijk niet meer intact is, worden intacte bewoningssporen uit de Steentijd niet meer verwacht. Wel kunnen dieper ingegraven archeologische grondsporen uit latere perioden in dit niveau voorkomen. Het bovenste niveau, direct boven de top van het dekzand tot aan het maaiveld, kunnen vooral resten uit de Nieuwe tijd worden verwacht. In dit niveau is een ophogings-/bewoningslaag uit de Nieuwe tijd aangetroffen, die niet (recentelijk) lijkt te zijn verstoord.

In hoeverre de bodem onder de huidige bebouwing is verstoord, is niet bekend.

2. *Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?*

In het plangebied komt een ophogings-/bewoningslaag voor. In deze laag is een klein fragment roodbakkerend geglazuurd aardewerk uit de Nieuwe Tijd aangetroffen. Ook komen in deze laag kleine fragmenten bouwpuin voor. In de top van het dekzand zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. De kans is groot dat dieper ingegraven grondsporen (zoals paalgaten, waterputten en funderingen) uit latere perioden (Bronstijd - Nieuwe Tijd), en dan vooral de Nieuwe tijd, in het dekzand en/of in de ophogings-/bewoningslaag voorkomen.

3. *Heeft dat gevolgen voor de archeologische verwachting?*

De archeologische verwachting voor de Steentijd kan worden bijgesteld naar laag. Voor de periode Bronstijd - Nieuwe tijd blijft de verwachting hoog.

4. *Zijn archeologische maatregelen (planinpassing, vervolgonderzoek, e.d.) noodzakelijk?*

Archeologische maatregelen worden noodzakelijk geacht (zie § 4.2).

4.2 Advies

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied aanwijzingen voor een archeologische vindplaats voorkomen. Daarom wordt geadviseerd om archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven uit te voeren. Het proefsleuvenonderzoek dient gericht te zijn op het opsporen van archeologische resten in de ophogings-/bewoningslaag en in de top van het dekzand. Op basis hiervan kan een uitspraak worden gedaan over de daadwerkelijke aanwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen en de eventuele aard, omvang, datering en kwaliteit ervan.

Een proefsleuvenonderzoek dient plaats te vinden op basis van een door de bevoegde overheid goedgekeurd Programma van Eisen.

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Smallingerland, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Literatuur

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.

Beek, J.L. van, 2006. Verwachtingskaart Smallingerland: verdiepingsslag; gemeente Smallingerland. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuren:

Figuur 1. Zuivelfabriek 'De Hoop' op een foto uit 1965 (oudega-smallingerland.weebly.com).	7
Figuur 2. Resultaten verkennend booronderzoek; stippen met boornummers; rode stip boring met aardewerk.	11

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	6
Tabel 2. Overzicht van in het plangebied aangetroffen archeologische indicatoren.	10

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal	
Bijlage 2. Quickscan Monumentenzorg	
Bijlage 3. Boorbeschrijvingen	

Bijlage 1. Tijdschaal

Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Recente tijd			
Nieuwe tijd	C	1945	
	B	1850	
	A	1650	
Middeleeuwen	Laat B	1500	
	Laat A	1250	
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	1050
		C: Karolingische tijd	900
		B: Merovingische tijd	725
		A: Volksverhuizingstijd	525
			450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
Midden		250.000	
Oud			

label1_standaard_Archeologisch_RAAP_2014

Bijlage 2. Quickscan Monumentenzorg

Quickscan plangebied Op 'e Wal te Oudega (Smallingerland)

Oudega is in de Middeleeuwen gesticht op een dekzandrug op circa 2 km ten noorden van de Ee. Vanuit deze rivier is de mens het gebied in de Middeleeuwen in ontginning gaan nemen. Waarschijnlijk heeft Oudega voorgangers gehad, waarbij de eerste ontginningsnederzetting op de oever van de Ee is ontstaan. Omdat het in ontginning nemen van het gebied vernatting met zich mee bracht, verhuisde men het hele dorp naar hoger gelegen gebieden. Mogelijk heeft tussen de eerste nederzetting op de oever van de Ee en het huidige Oudega nog een voorganger van het huidige dorp gelegen. Aangenomen wordt dat het huidige Oudega al vóór de 12de eeuw is gesticht, want de tufstenen kerk dateert uit de 12 de eeuw en heeft mogelijk zelfs nog houten voorgangers gehad. De oudste bebouwing zal zich voornamelijk geconcentreerd hebben langs het oost-west verlopende lint. Daar duidt ook de vondst van 6 uit plaggen opgebouwde waterputten en van fragmenten Middeleeuws kogelpotaardewerk die in 1955 op circa 135 meter ten noordoosten van de Middeleeuwse kerk zijn aangetroffen. Het gebied van de huidige melkfabriek was in ieder geval al in de 17de eeuw bebouwd, zoals op de kaarten van Smallingerland van de hand van Schotanus uit 1664 en 1718 is te zien (zie bijgevoegd document).

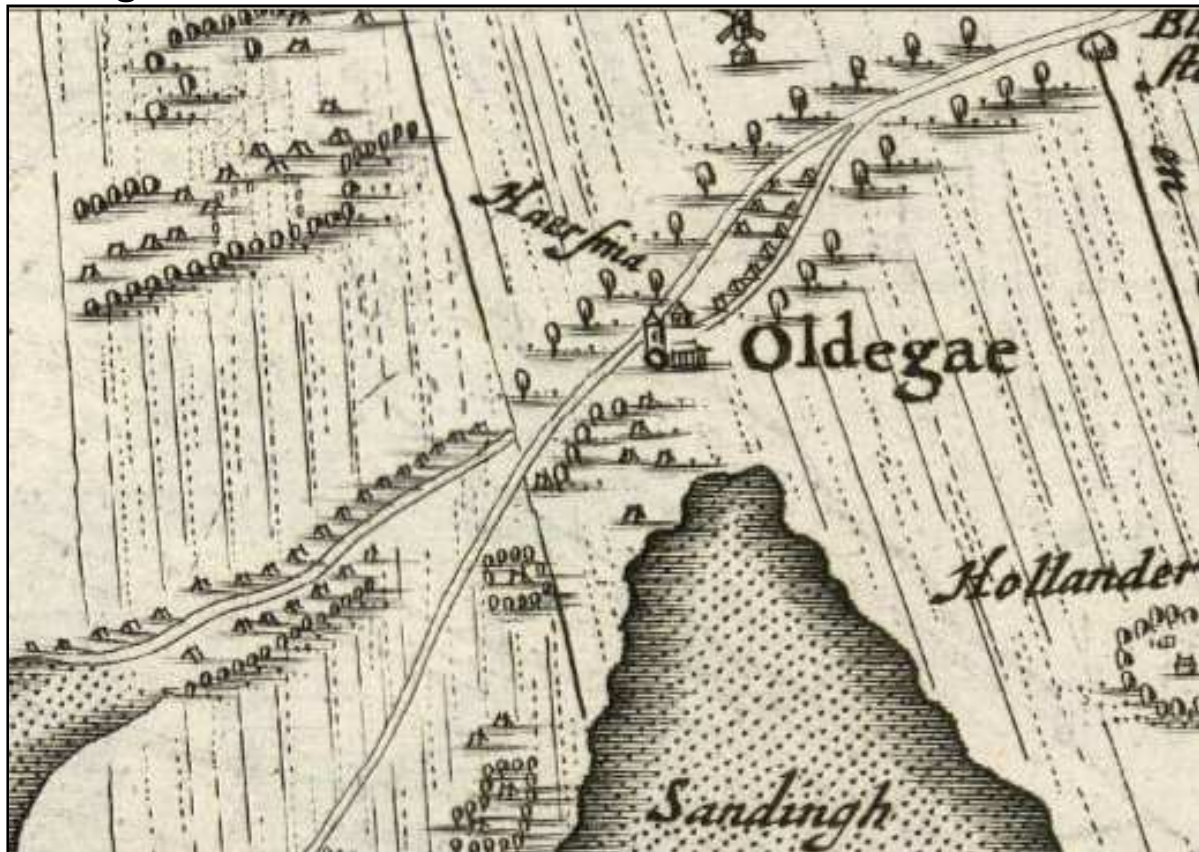
Het gebied ten zuiden van het bebouwingslint is wellicht bebouwd geraakt toen de Oudegaaster Zanding ontstond en zich uitbreidde naar de Ee. Op de Kadastrale minuut uit circa 1830 is zien dat op de oever van de Zanding (Sandigh) boothuizen stonden, o.a. van de Grietman die op Groot Haersma woonde. Op de locatie van de melkfabriek woonden een arbeider, een kastelein, een eksteur (soort politieagent) en een onderwijzer. Bovendien stonden er huizen in handen van erfgenamen, de diaconie en de kerkvoogdij. Dus het gebied was 'dicht' bebouwd. Het is de vraag of er nog veel 17de 19de eeuwse funderingsresten, sporen en structuren ter plekke van de melkfabriek in de grond zitten, maar dit zal zeker het geval zijn ter plaatse van de parkeerplaats. In de tuinen van de vroegere bewoners van dit deel van Oudega kunnen ook nog andere sporen en structuren aanwezig zijn geweest, zoals schuurtjes, waterputten en afvalkuilen.

Indien de initiatiefnemer/ontwikkelaar ook van plan is de parkeerplaats te gaan bebouwen zal hier eerst archeologisch onderzoek (eerst booronderzoek en vervolgens mogelijk een opgraving) gedaan moeten worden naar de in de bodem aanwezige archeologische waarden (sporen, structuren en bijvoorbeeld funderingsresten). Raakte dit gebied pas bebouwd in de 17de eeuw, toen de grietman hier Groot Haersma liet bouwen, of was hier al vanaf de Late Middeleeuwen (vanaf circa 1000 na Chr.) sprake van bewoning? Dit gebied is nog nooit eerder archeologisch onderzocht. **Maar het gebied staat niet voor niets op de FAMKE als een gebied waar in eerste instantie gestreefd moet worden naar behoud van de archeologische waarden 'in situ' (ter plekke).**

Zoals ik ook al zei in mijn mail van gisteren is de oude melkfabriek een stukje industriële archeologie en de gemeente Smallingerland moet in deze zelf beslissen of een dergelijk object behouden moet blijven. Als de fabriek afgebroken zal worden, zal de initiatiefnemer behalve met onderzoek op de parkeerplaats ook nog rekening moeten houden met een archeologische begeleiding van de sloop onder maaiveld. Want hier kunnen nog steeds archeologische en bouwhistorische waarden aangetroffen worden en die mogen niet on-gedocumenteerd verdwijnen. Zoals ook al in de waardering van de Kaderstudie uit 2014 staat is de melkfabriek van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde, gekoppeld aan de economische ontwikkeling van Oudega.

Archeoloog Steunpunt Monumentenzorg Fryslân
Tel: 06-51540278

Oudega door de eeuwen heen

Afbeelding 1: Uitsnede uit de kaart van Schotanus uit 1664. Ten zuiden van de kerk staan in ieder dakjes = huizen ingetekend. Deze kaart is niet zo nauwkeurig als de kaart uit 1718.

Afbeelding 1: Uitsnede uit de kaart van Schotanus uit 1718. Ten zuiden van de kerk staan in ieder blokjes = huizen ingetekend. Maar ook deze kaart is niet nauwkeurig.

Afbeelding 3: Kadastrale minuut uit circa 1830 met de locatie van de melkfabriek binnen de rode rechthoek (bron: HisGis Fryslân).

Afbeelding 4: Oorspronkelijke Kadastrale minuut uit circa 1830 met binnen de blauwe rechthoek de locatie van de melkfabriek en parkeerplaats (bron: RCE).

Afbeelding 5: Cultuurhistorische Kaart van de provincie Fryslân met daaroverheen de Kadastrale minuut uit circa 1830 (iets verschoven) en in geel de locatie van de melkfabriek. De minuutkaart moet iets naar rechts en naar onder geprojecteerd worden.

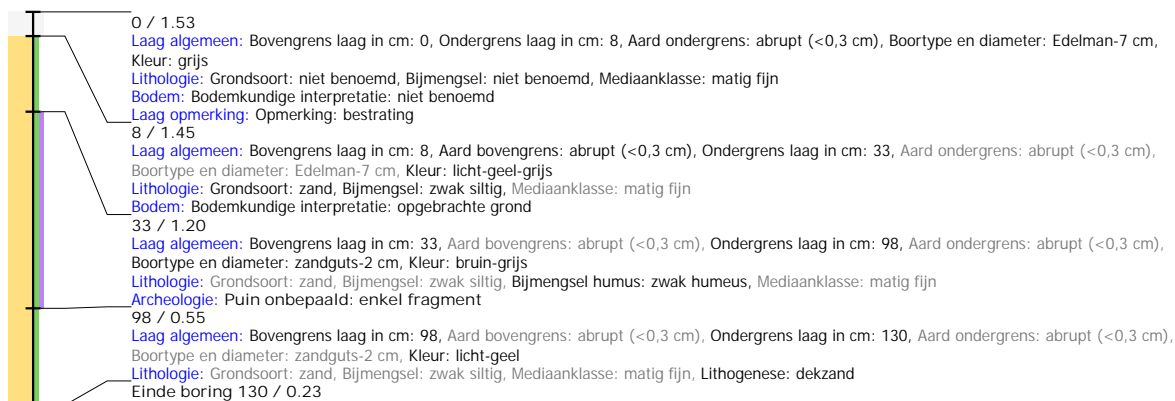

Afbeelding 6: Kaart van Eekhoff uit 1849-1859.

Bijlage 3. Boorbeschrijvingen

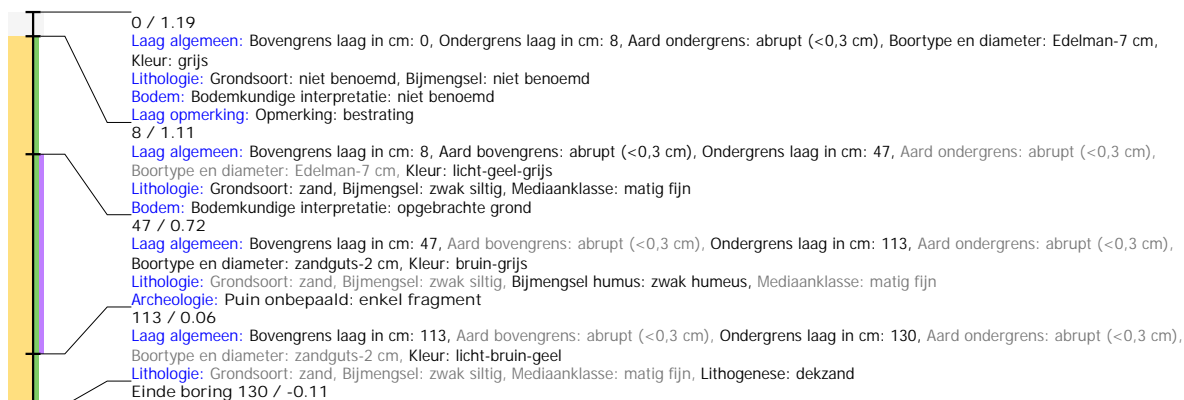
Boring: SMOE_1

Kop algemeen: Projectcode: SMOE, Boornummer: 1, Beschrijver(s): EZ/RB, Datum: 28-02-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 130
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 196026.236, Y-coördinaat in meters: 570948.751, Precisie coördinaat: 1 dm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 1.53, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Fryslân, Gemeente: Smallingerland, Opdrachtgever: gemeente Smallingerland, Uitvoerder: RAAP Noord

Boring: SMOE_2

Kop algemeen: Projectcode: SMOE, Boornummer: 2, Beschrijver(s): EZ/RB, Datum: 28-02-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 130
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 196032.02, Y-coördinaat in meters: 570933.572, Precisie coördinaat: 1 dm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 1.188, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Fryslân, Gemeente: Smallingerland, Opdrachtgever: gemeente Smallingerland, Uitvoerder: RAAP Noord

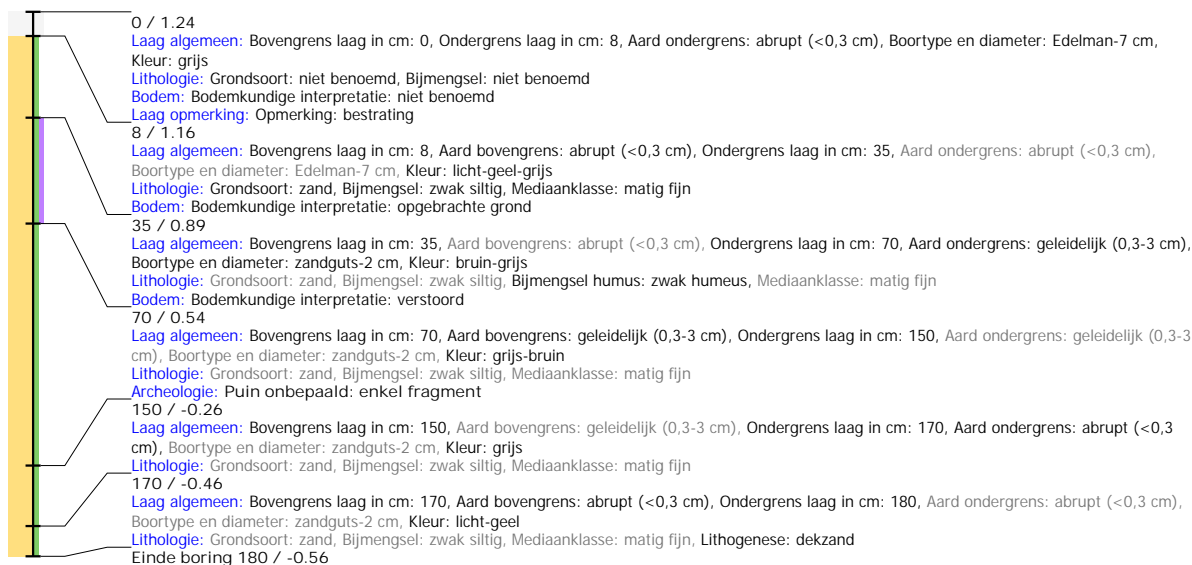
Boring: SMOE_3

Kop algemeen: Projectcode: SMOE, Boornummer: 3, Beschrijver(s): EZ/RB, Datum: 28-02-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 170
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 196037.365, Y-coördinaat in meters: 570915.597, Precisie coördinaat: 1 dm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 0.915, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Fryslân, Gemeente: Smallerland, Opdrachtgever: gemeente Smallerland, Uitvoerder: RAAP Noord

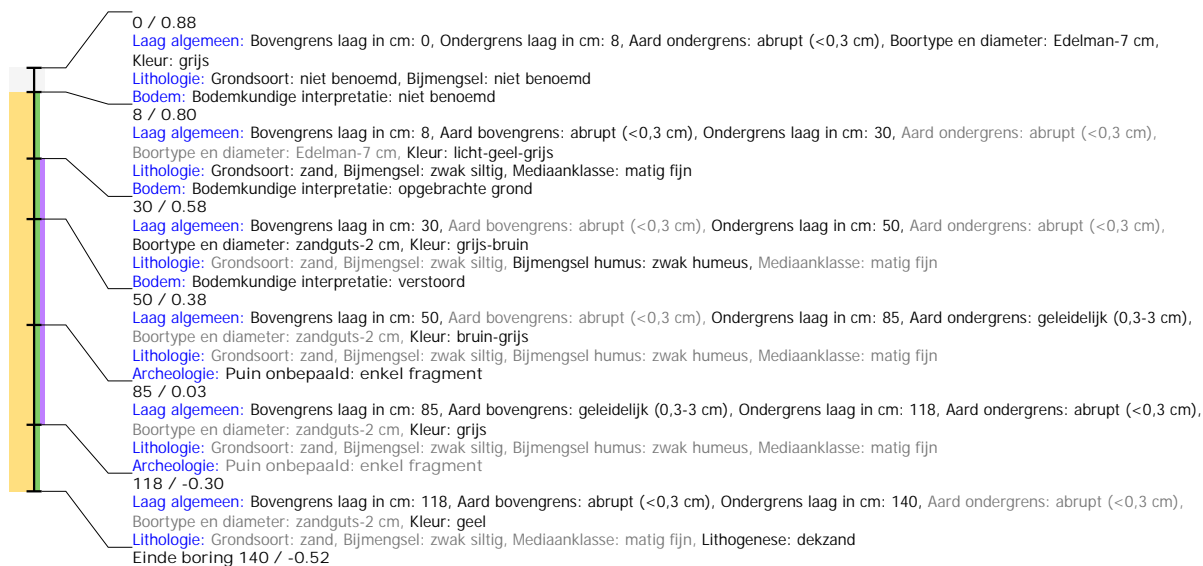
Boring: SMOE_4

Kop algemeen: Projectcode: SMOE, Boornummer: 4, Beschrijver(s): EZ/RB, Datum: 28-02-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 180
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 196012.445, Y-coördinaat in meters: 570935.643, Precisie coördinaat: 1 dm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 1.242, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Fryslân, Gemeente: Smallerland, Opdrachtgever: gemeente Smallerland, Uitvoerder: RAAP Noord

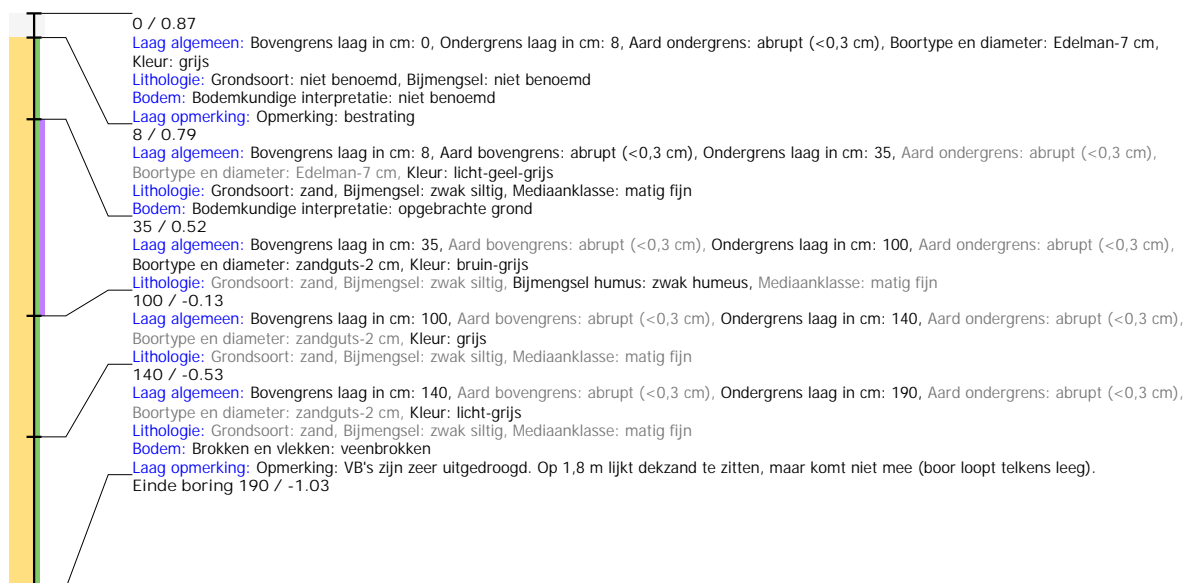
Boring: SMOE_5

Kop algemeen: Projectcode: SMOE, Boornummer: 5, Beschrijver(s): EZ/RB, Datum: 28-02-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 140
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 196017.653, Y-coördinaat in meters: 570923.309, Precisie coördinaat: 1 dm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 0.88, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Fryslân, Gemeente: Smallerland, Opdrachtgever: gemeente Smallerland, Uitvoerder: RAAP Noord

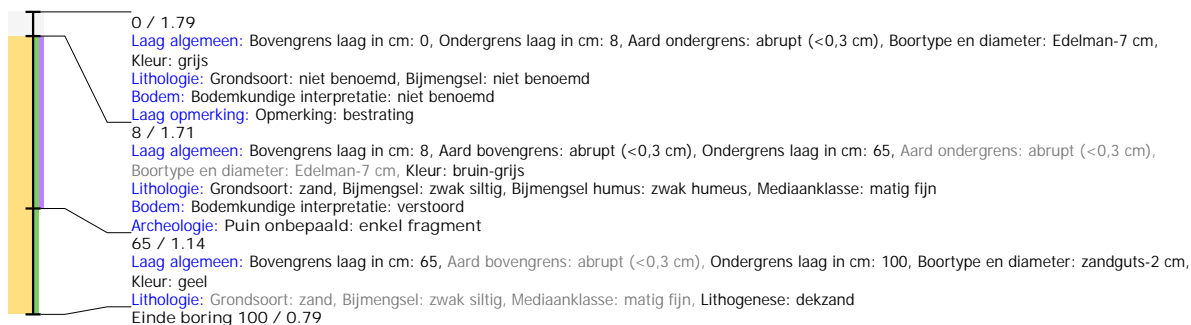
Boring: SMOE_6

Kop algemeen: Projectcode: SMOE, Boornummer: 6, Beschrijver(s): EZ/RB, Datum: 28-02-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 190
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 196007.399, Y-coördinaat in meters: 570909.234, Precisie coördinaat: 1 dm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 0.871, Precisie hoogte: 1 dm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Fryslân, Gemeente: Smallerland, Opdrachtgever: gemeente Smallerland, Uitvoerder: RAAP Noord

Boring: SMOE_7

Kop algemeen: Projectcode: SMOE, Boornummer: 7, Beschrijver(s): EZ/RB, Datum: 28-02-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 100
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 195995.12, Y-coördinaat in meters: 570936.082, Precisie coördinaat: 1 dm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 1.787, Precisie hoogte: 1 m, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Fryslân, Gemeente: Smallingerland, Opdrachtgever: gemeente Smallingerland, Uitvoerder: RAAP Noord

Boring: SMOE_8

Kop algemeen: Projectcode: SMOE, Boornummer: 8, Beschrijver(s): EZ/RB, Datum: 28-02-2019, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 110
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 195986.058, Y-coördinaat in meters: 570958.534, Precisie coördinaat: 1 dm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: 1.58, Precisie hoogte: 1 m, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Fryslân, Gemeente: Smallingerland, Opdrachtgever: gemeente Smallingerland, Uitvoerder: RAAP Noord

